

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ

Кафедра податків і фіскальної політики

КУРСОВА РОБОТА

на тему:

**«Митні режими, їх характеристика та особливості
застосування»**

Виконала студентка групи ФМО-41

Кінь Ірина

Науковий керівник:

викл. Титор В. Й.

ТЕРНОПІЛЬ – 2017

Зміст

Вступ.....	4
Правова природа та поняття митних режимів.....	5
Митні режими України в механізмі державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.....	9
Проблеми і перспективи забезпечення митних режимів.....	22
Висновок.....	26
Список використаних джерел.....	28

ВСТУП

Актуальність теми:

На сучасному етапі розвитку Україна активно проводить зовнішньоекономічну політику, що спрямована до світової економічної співдружності. Таким чином невід'ємним елементом розробки правової основи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності є митне регулювання. Так, держава встановлює відповідні митні режими переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон, справляються митні платежі, затверджуються митні правила, здійснюються й інші види управлінської діяльності та регулювання, що охоплюють поняття митної справи.

Метою курсової роботи є характеристика митних режимів України та особливості їх застосування.

Завданням курсової роботи є:

- Визначення правової природи митних режимів.
- Аналіз митних режимів України як інструменту регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
- Визначити особливості застосування митних режимів та перспективи їх забезпечення.

Об'єктом дослідження виступають митні режими України.

Предметом дослідження є характеристика митних режимів та особливості їх застосування.

Інформаційну базу курсового дослідження склали Митний кодекс України, Закони України, праці вітчизняних вчених-економістів, статті, монографії, посібники, періодичні видання.

1. Правова природа та поняття митних режимів.

Зовнішньоекономічні операції можуть здійснюватися у різних формах, що в свою чергу зумовлює встановлення різноманітних правил та умов переміщення товарів через митний кордон України. Митні режими є одним із ключових інструментів в галузі державної митної справи, визначаючи порядок їх застосування при переміщенні товарів і транспортних засобів через митний кордон. Таким чином, ефективне формування й використання митних режимів безпосередньо впливає на впровадження митної політики держави.

Під митною політикою розуміють сукупність принципів та напрямів діяльності держави щодо забезпечення економічних інтересів та безпеки з використанням заходів митно-тарифного та нетарифного регулювання зовнішньої торгівлі. Через систему митних режимів здійснюється захист національної безпеки та економічних кордонів України. Митні режими визначають порядок переміщення товарів через митний кордон, обсяг митних процедур, які при цьому здійснюються.

Застосування митних режимів здійснюється з метою захисту кордонів та забезпечення безпеки держави. За допомогою тарифних та нетарифних заходів регулювання ЗЕД, які набувають практичного втілення в митних режимах, здійснюється захист національних товаровиробників.

Застосування митних режимів регулюється нормативно-правовими актами як міжнародного, так і національного права; міжнародними договорами, конвенціями, які були ратифіковані Верховною Радою України і стали частиною законодавства України. Варто наголосити на тому, що міжнародна складова забезпечує доступ національним товарам на світовий ринок, а національна – дозволяє здійснювати захист інтересів вітчизняних товаровиробників, забезпечувати позитивне сальдо торговельного балансу. Систему таких правових норм складають: Митна конвенція про міжнародні

перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП; Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур (Київська конвенція), Митний кодекс України; Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність», Закон України «Про Митний тариф України» тощо.

Згідно із п. 25 ст. 4 Митного кодексу України, митний режим — комплекс взаємопов'язаних правових норм, що відповідно до заявленої мети переміщення товарів через митний кордон України визначають митну процедуру щодо цих товарів, їх правовий статус, умови оподаткування і обумовлюють їх використання після митного оформлення[10].

При формуванні та використанні митного режиму В. Ляшенко та Н. Осадча рекомендують виокремлювати два типи інтересів (цілей): інтерес підприємця та інтерес держави [15, 345; 7, 220], які мають бути збалансовані. Метою держави при цьому є захист національних товаровиробників, стимулювання пріоритетних для держави видів діяльності та запровадження певних заборон з метою забезпечення своїх економічних інтересів, збільшення митних надходжень тощо.

Формування митних режимів у деяких напрямках дозволяє будувати митну політику держави в двох напрямках, таких як протекціонізм та вільна торгівля. Таким чином, протекціонізм спрямований на захист економічних інтересів держави з використанням жорсткого митного контролю. Протилежним до протекціонізму є метод вільної торгівлі який передбачає скорочення кількості митних процедур, зменшення митних ставок та створення атмосфери найбільшого сприяння торгівлі.

Інтереси ж суб'єкта ЗЕД полягають у спрощенні митних формальностей, оптимізації митного оподаткування в напрямку зменшення, зниження нетарифних бар'єрів тощо. Як бачимо, інтереси держави і суб'єктів ЗЕД більшою мірою не збігаються, тому держава при формуванні митної політики, в частині запровадження та використання митних режимів, для

сприяння розвитку зовнішньоторговельного обороту та забезпечення своїх економічних інтересів повинна враховувати потреби й інтереси суб'єктів ЗЕД через їх збалансування.

Помимо збалансування інтересів держави і суб'єктів ЗЕД, митні режими виконують низку функцій [13, 90]: фіскальну, стимуляційну й охоронну. Окремі дослідники класифікують їх відповідно до цілей митної справи, зокрема О.Ю. Бакаєва, Г.В. Матвієнко поділяють митні режими на фіскальні, захисні, стимулюючі і пільгові [2, 207]. При цьому один і той самий режим може поєднувати в собі елементи кількох видів.

Фіскальні митні режими, насамперед, мають на меті поповнення державного бюджету.

Захисні режими обмежують доступ іноземних товарів на внутрішній ринок, охороняють інтереси вітчизняних виробників, захищають національного споживача від неякісної продукції.

Стимулюючі митні режими спрямовані на активізацію зовнішньоторговельного обороту, залучення іноземних інвестицій, створення умов для розвитку окремих галузей промисловості тощо.

Пільгові режими передбачають надання митних пільг, а також незастосування заходів нетарифного регулювання.

Крім того можна виокремити декілька властивих характеристик притаманних митним режимам, до яких, зокрема відносять:

- ✓ Метою встановлення митного режиму є застосування законодавства в сфері державної митної справи.
- ✓ Головним функціональним призначенням митного режиму є задоволення потреб громадян і підприємств при переміщенні товарів через митний кордон.
- ✓ Митний режим діє щодо конкретного об'єкту — товару.

- ✓ Кожен конкретний митний режим застосовується у типовій ситуації, обумовленій метою переміщення товару через митний кордо.
- ✓ Строк дії митного режиму закінчується, як правило, із досягненням мети переміщення через митний кордон.

Переміщення товарів через митний кордон, тобто реалізація митних режимів, здійснюється на підставі загальних принципів переміщення (верховенства права); пріоритету прав людини і громадянина; дотримання прав підприємств, установ, організацій та об'єднань громадян; рівного права фізичних та юридичних осіб на ввезення в Україну та вивезення з її території товарів та інших предметів. Переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України повинно здійснюватися згідно з митними режимами.

Таким чином, кожен окремий митний режим слід розглядати як певну систему правил за якими застосовуються норми законодавства з питань державної митної справи та виступає певною правовою оболонкою, в рамках якої окремі учасники врегульованих митним законодавством відносин реалізують свої права і обов'язки в конкретній ситуації.

2. Митні режими України в механізмі державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Відповідно до чинного законодавства ст. 70 Митного кодексу України передбачено такі митні режими:

- 1) імпорт (випуск для вільного обігу);
- 2) реімпорт;
- 3) експорт (остаточне вивезення);
- 4) реекспорт;
- 5) транзит;
- 6) тимчасове ввезення;
- 7) тимчасове вивезення;
- 8) митний склад;
- 9) вільна митна зона;
- 10) безмитна торгівля;
- 11) переробка на митній території;
- 12) переробка за межами митної території;
- 13) знищення або руйнування;
- 14) відмова на користь держави[10].

Імпорт (випуск для вільного обігу) - це митний режим, відповідно до якого іноземні товари після сплати всіх митних платежів, встановлених законами України на імпорт цих товарів, та виконання усіх необхідних митних формальностей випускаються для вільного обігу на митній території України[10].

Даний митний режим може бути застосований до товарів, які:

- надходять на митну територію України;
- зберігаються під митним контролем або поміщені в інший митний режим;
- до продуктів переробки товарів поміщених у митний режим переробки товарів на митній території.

Для того щоб помістити товар у митний режим імпорту необхідно пройти такі етапи:

- Подати документи на товари які будуть ввозитися на митну територію України.
- Сплатити митні платежі, передбачені законодавством.
- Виконати встановлені заходи нетарифного регулювання ЗЕД.

У випадку якщо іноземні товари були пошкоджені або втрачені після ввезення на митну територію України вони можуть бути поміщені у митний режим імпорт або інший митний режим за рішенням декларанта або уповноваженої ним особи.

Іноземні товари набувають статусу українських на підставі митної декларації, за якої ці товари випущено у вільний обіг.

Реімпорт - це митний режим, відповідно до якого товари, що були вивезені або оформлені для вивезення за межі митної території України, випускаються у вільний обіг на митній території України зі звільненням від сплати митних платежів, встановлених законами України на імпорт цих товарів, та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності[10].

Товари можуть бути поміщені в митний режим реімпорт якщо вони були вивезені за межі митної території України у митних режимах тимчасового вивезення або переробки за межами митної території, а також у

митному режимі експорт у зв'язку з невиконанням умов зовнішньоекономічного договору.

Для того щоб помістити товар у митний режим реімпорту необхідно пройти такі етапи:

- Не пізніше встановленого строку ввезти товар на митну територію України.
- Подати відповідні документи на товари органу доходів та зборів.
- Надати відповідні відомості необхідні для ідентифікації товарів, що реімпортуються.

Українські товари поміщені у митний режим реімпорт зберігають свій статус, а іноземні товари, що реімпортуються набувають статусу українських.

Експорт (остаточне вивезення) - це митний режим, відповідно до якого українські товари випускаються для вільного обігу за межами митної території України без зобов'язань щодо їх зворотного ввезення[10].

Даний митний режим застосовується до товарів призначених для вивезення за межі митної території України та до товарів вивезених, які перебувають під митним контролем.

Для того щоб помістити товар у митний режим експорту необхідно пройти такі етапи:

- Подати документи на товари які будуть вивозитися з митної території України.
- Сплатити митні платежі, передбачені законодавством.
- Виконати встановлені заходи нетарифного регулювання ЗЕД.
- В окремих випадках надати дозвіл на вивезення товарів у третю країну (реекспорт).

Реекспорт - це митний режим, відповідно до якого товари, що були раніше ввезені на митну територію України або на територію вільної митної зони, вивозяться за межі митної території України без сплати вивізного мита та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності[10].

У даний митний режим можуть бути поміщені іноземні товари, які були ввезені на митну територію України та:

- Перебували під митним контролем та не були поміщені у митний режим.
- Вивозяться за межі митної території України у зв'язку із закінченням строку митних режимів тимчасового ввезення, митного складу або переробки на митній території України.
- Були поміщені у митний режим імпорту, і за невиконання умов зовнішньоекономічного договору, повертаються нерезиденту.
- Товари, що були помилково ввезені на митну територію України.

При поміщенні товарів у митний режим реекспорт необхідно:

- Подати відповідні документи на товар органу доходів та зборів.
- Подати відомості для ідентифікації товарів, що реекспортуються.
- У випадках передбачених законодавством дозвіл на проведення операції з реекспорту.

Товари поміщені в митний режим реекспорт мають статус іноземних товарів, а у випадку їх набуття статусу українських внаслідок імпорту, втрачають статус українських товарів з моменту їх вивезення за межі митної території України.

Транзит - це митний режим, відповідно до якого товари та/або транспортні засоби комерційного призначення переміщуються під митним контролем між двома органами доходів і зборів України або в межах зони діяльності одного органу доходів і зборів без будь-якого використання цих

товарів, без сплати митних платежів та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності[10].

Товари та транспортні засоби у митному режимі транзит переміщуються прохідним або внутрішнім транзитом або каботажем (перевезення українських та іноземних товарів шляхом завантаження їх на морське (річкове) судно в одному пункті на митній території України і транспортування в інший пункт території України, де здійснюватиметься їх вивантаження). Даний митний режим застосовується до товарів і транспортних засобів (далі ТЗ), що безпосередньо ввозяться на митну територію України, а також до таких, що перебувають на митній території України.

Для поміщення товарів та транспортних засобів комерційного призначення у митний режим транзит необхідно:

- Надати митну декларацію, товаро-транспортний документ на перевезення та рахунок-фактуру або інший документ що засвідчує вартість товарів, що поміщуються в даний митний режим органу доходів та зборів.
- В окремих випадках, передбачених законодавством, дозвіл на транзит, який надається відповідними уповноваженими органами.
- Виконання зобов'язання із сплати митних платежів.

При переміщенні товарів і ТЗ у митному режимі транзит вони повинні перебувати у незмінному стані, крім випадків природних змін, не використовуватися з іншою метою, бути доставленими до органу доходів та зборів у встановлений строк, мати неушкоджені засоби забезпечення ідентифікації.

Щодо строків транзитних перевезень, то для різних видів транспорту вони різні:

- 10 діб для автомобільного транспорту;
- 28 діб для залізничного транспорту;
- 5 діб для авіаційного транспорту;
- 20 діб для морського та річкового транспорту;
- 90 діб для трубопровідного транспорту.

До вищезгаданих строків не включається час зберігання товарів під митним контролем та час необхідний для здійснення інших операцій.

Митний режим транзит вважається завершеним після вивезення товарів і ТЗ комерційного призначення за межі митної території України, також даний митний режим може бути припинений при конфіскації або ж повній втраті таких товарів.

Тимчасове ввезення - це митний режим, відповідно до якого іноземні товари, транспортні засоби комерційного призначення ввозяться для конкретних цілей на митну територію України з умовним повним або частковим звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності і підлягають реекспорту до завершення встановленого строку без будь-яких змін, за винятком звичайного зносу в результаті їх використання[10].

Даний митний режим може застосовуватися до товарів які надходять на митну територію України, перебувають під митним контролем або поміщені в інший митний режим, який передбачає митний контроль.

При поміщенні товарів у митний режим тимчасове ввезення необхідно:

- Подати відповідні документи на такі товари і ТЗ з підтвердженням мети їх тимчасового ввезення.

- Надати зобов'язання про реекспорт, у випадках передбачених законодавством.
- Дозвіл компетентного органу на тимчасове ввезення товарів.
- Сплатити митні платежі.

У випадку часткового звільнення від оподаткування митними платежами, яке передбачено Конвенцією про тимчасове ввезення (м. Стамбул 1990 р.), за кожен повний або неповний місячний строк сплачується 3% суми митних платежів, яка передбачена при випуску товарів в обіг.

Строк тимчасового ввезення не повинен перевищувати 3 роки, проте в окремих випадках, за письмовою згодою власника цих товарів або уповноваженої ним особи і відповідного органу доходів та зборів, може бути продовжений.

Тимчасове вивезення - це митний режим, відповідно до якого українські товари або транспортні засоби комерційного призначення вивозяться за межі митної території України з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності і підлягають реімпорту до завершення встановленого строку без будь-яких змін, за винятком звичайного зносу в результаті їх використання[10].

Даний митний режим може застосовуватися до товарів, ТЗ комерційного призначення, що безпосередньо вивозяться за межі митної території України.

При поміщенні товарів у митний режим тимчасове вивезення необхідно:

- Подати відповідні документи на такі товари і ТЗ з підтвердженням мети їх тимчасового вивезення.

- Надати зобов'язання про реімпорт, у випадках передбачених законодавством.

- Дозвіл компетентного органу на тимчасове вивезення товарів.

Строк тимчасового вивезення не повинен перевищувати 3 роки за дати поміщення товарів, ТЗ комерційного призначення у даний митний режим, з урахуванням мети тимчасового вивезення строк може бути продовжено, а у випадку неможливості реімпорту внаслідок накладеного арешту, перебіг строку тимчасового вивезення зупиняється на час такого арешту.

Митний режим тимчасове вивезення завершується шляхом реімпорту товарів або поміщення їх в інший митний режим, а також у випадку конфіскації або втрати товарів, ТЗ комерційного використання.

Митний склад - це митний режим, відповідно до якого іноземні або українські товари зберігаються під митним контролем із умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності[10].

Даний митний режим може бути застосований до будь-яких товарів крім:

- тих які заборонені до ввезення на територію України;
- товарів строк використання та споживання яких закінчився;
- гуманітарної допомоги;
- живих тварин;
- електроенергії, що переміщується лініями електропередачі.

Для того щоб помістити товар у митний режим митного складу необхідно подати товаро-транспортну накладну, митну декларацію та рахунок (інвойс) або інший документ, що засвідчує вартість товару органу доходів та зборів.

Строк зберігання товарів поміщених у даний митний режим не повинен перевищувати 1095 діб, підакцизних товарів – 365 діб.

Митний режим митного складу завершується при поміщенні товарів в інший митний режим або у випадку їх конфіскації, повної втрати чи передачі органам доходів та зборів у зв'язку із закінченням строків зберігання.

Вільна митна зона - це митний режим, відповідно до якого іноземні товари ввозяться на територію вільної митної зони та вивозяться з цієї території за межі митної території України із звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, а українські товари ввозяться на територію вільної митної зони із оподаткуванням митними платежами та застосуванням заходів нетарифного регулювання[10].

Поміщення українських товарів у митний режим вільна митна зона для оподаткування вважається експортом цих товарів. Іноземні товари ввезені на територію вільної митної зони частково або повністю звільняються від оподаткування митними платежами.

У митному режимі вільна митна зона товари можуть перебувати протягом усього часу функціонування такої зони.

Завершення даного митного режиму проходить шляхом реекспорту товарів або поміщення їх в інший митний режим. В окремих випадках припинення митного режиму вільна митна зона відбувається у зв'язку з конфіскацією товарів чи повною їх втратою.

Безмитна торгівля - це митний режим, відповідно до якого товари, не призначені для вільного обігу на митній території України, знаходяться та реалізуються для вивезення за межі митної території України під митним контролем у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України, відкритих для міжнародного сполучення, та на повітряних, водних

або залізничних транспортних засобах комерційного призначення, що виконують міжнародні рейси, з умовним звільненням від оподаткування митними платежами, установленими на імпорт та експорт таких товарів, та без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності[10].

Орган доходів та зборів, у зоні діяльності якого знаходиться магазин безмитної торгівлі, може поміщати товари у митний режим безмитної торгівлі або змінювати його.

Для постачання товарів на борт повітряного чи водного ТЗ, що здійснюють міжнародні рейси ,утримувач магазину безмитної торгівлі повинен звернутися до керівника органу доходів та зборів з письмовою заявою та на підставі договору з підприємством експлуатантом зазначених транспортних засобів.

Завершення митного режиму безмитної торгівлі здійснюється шляхом реекспорту товарів або за умови поміщення їх в інший митний режим. При псуванні таких товарів вони поміщаються у митний режим знищення та руйнування.

Переробка на митній території - це митний режим, відповідно до якого іноземні товари піддаються у встановленому законодавством порядку переробці без застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, за умови подальшого реекспорту продуктів переробки[10].

У даний митний режим товари поміщуються з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами.

Для того щоб помістити товари у митний режим переробки на митній території України власнику товарів або уповноваженій ним особі необхідно звернутися до органу доходів та зборів з письмовою заявою та наступними

документами: зовнішньоекономічними договорами на па підставі яких здійснюватиметься переробка, технологічними схемами переробки та іншими документами за бажанням власника товарів.

Орган доходів та зборів видає письмовий дозвіл про розміщення товарів у даний митний режим у якому вказано строк переробки, однак загальний строк не повинен перевищувати 365 днів.

Завершення митного режиму переробки на митній території здійснюється шляхом реекспорту продуктів переробки чи поміщення їх в інший митний режим.

Переробка за межами митної території - це митний режим, відповідно до якого українські товари піддаються у встановленому законодавством порядку переробці за межами митної території України без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, за умови повернення цих товарів або продуктів їх переробки на митну територію України у митному режимі імпорту[10].

Умови поміщення товарів у митний режим переробки за межами митної території такі ж як і для митного режиму переробка на митній території.

При ввезенні продуктів переробки, іноземні товари, що вивозилися для переробки не підлягають декларуванню

При поміщенні українських товарів у митний режим переробки за межами митної території вони набувають статусу іноземних з моменту їх вивезення за межі митного кордону України.

Завершення даного митного режиму відбувається шляхом:

- Імпорту продуктів переробки.

- Реімпорту товарів, що вивозилися в режимі переробки за межами митної території.
- Експорту продуктів переробки.
- Конфіскації або повної втрати товарів у наслідок аварії чи дії непереборної сили.

Знищення або руйнування - це митний режим, відповідно до якого іноземні товари під митним контролем знищуються або приводяться у стан, який виключає можливість їх використання, з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами, установленими на імпорт цих товарів, та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності[10].

Даний митний режим допускається за заявою власника товарів чи уповноваженої ним особи з дозволу органу доходів та зборів.

Не вважаються знищенням або руйнуванням операції:

- Споживання тваринами товарів, попередньо передбачених для людей.
- Проведення операцій з переробки товарів.
- Ремонт або відновлення товарів
- Отримання продуктів переробки
- Використання товарів для полегшення процесу переробки, якщо при цьому вони повністю витрачаються.

Митний режим знищення та руйнування вважається завершеним після виконання операцій зі знищення та руйнування та декларування залишків у відповідний митний режим.

За недотримання умов даного митного режиму відповідальність несуть власник товару та підприємство уповноважене на знищення відповідних категорій товарів.

Відмова на користь держави - це митний режим, відповідно до якого власник відмовляється від іноземних товарів на користь держави без будь-яких умов на свою користь[10].

У митний режим відмова на користь держави поміщаються іноземні товари із звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Даний митний режим завершується після розміщення товарів на складі органу доходів та зборів. За неправомірне розпорядження товарами поміщеними у даний митний режим відповідальність несе декларант.

3. Проблеми та перспективи забезпечення митних режимів

На сучасному етапі розвитку України митні режими та їх роль в регулюванні економічних процесів є малодослідженою та дискусійною темою в економічній науці.

Стан зовнішньої торгівлі товарами України на сьогодні є не найкращим, оскільки, позитивні тенденції зростання показників експорту й імпорту товарів які можна було спостерігати до 2012 р. змінилися на протилежні. Такі зміни пояснюються, насамперед, початком переорієнтації зовнішньої торгівлі України з російського на європейський вектор розвитку, незважаючи на те, що Росія була важливим торговим партнером України.

Серед факторів, що негативно позначилися на обсягах зовнішньої торгівлі України, варто відмітити виключення з прямої участі в системі зовнішньоекономічних відносин підприємств цілих регіонів, девальвація національної валюти й ескалація військового конфлікту на початку 2015 р.

До вже зазначених причин, що впливали на динаміку української зовнішньоекономічної діяльності, слід додати загальне погіршення фінансово-економічного стану вітчизняних підприємств і скорочення реальних доходів населення у 2014–2015 рр. Причому, якщо погіршення фінансово-економічного стану українських підприємств більше впливало на їх експортні можливості, оскільки просування власних товарів і послуг на зовнішні ринки потребує відповідних коштів, то скорочення реальних доходів населення негативно позначилося на його купівельній спроможності та призвело до зменшення обсягу імпорту багатьох видів товарів і послуг в Україну.

Девальвація національної валюти, порушення усталених господарських зв'язків та інші фактори позначилися не тільки на зовнішньоекономічній сфері, а й на економіці України в цілому. Нинішній стан національної економіки зумовлений економічною і політичною кризою та військовим

конфліктом, тому в державі необхідно вживати заходи, які зможуть стабілізувати, а згодом і покращити конкурентні позиції України на національному і світовому ринку. Серед усіх напрямів економічної політики при вирішенні проблем економічного розвитку держави пріоритетним є підтримка експорту та внутрішнього виробництва.

Будь-яка держава має бути стратегічно зацікавлена у цьому, оскільки стабільна підтримка експорту дає можливість залучати в економіку додаткові обсяги іноземної валюти, необхідної для покриття витрат по імпорту, підтримувати рівновагу зовнішньоторговельного балансу, знижувати боргове навантаження на економіку і створювати нові робочі місця, збільшувати доходи населення та бюджетів всіх рівнів. Заходи з підтримки національних виробників при виході їх на зовнішні ринки забезпечують, з одного боку, стабільність експортної діяльності вітчизняним суб'єктам господарювання в міжнародних межах, а з іншого – надають національним виробникам можливість рівноправного виходу на нові товарні і географічні ринки, і є важливі для будь-якої країни, незалежно від рівня економічного розвитку, обсягів і структури виробництва тощо, оскільки основною їх метою є розвиток економіки та її збалансування[4].

Враховуючи відносно обмежений обсяг державних фінансових ресурсів, які можуть бути використані для підтримки та стимулювання національних виробників при виході їх на зовнішні ринки, необхідно використовувати такі механізми і заходи, які не потребують прямих державних фінансових витрат. Одним із таких механізмів є митні режими, за допомогою яких формуються стимули й обмеження при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

Митний режим – це дієвий інструмент реалізації митної політики, сукупність стимулів та обмежень щодо здійснення зовнішньоекономічної діяльності [15, 345].

Проте, в ході вивчення інституту митних режимів в митному праві України неодноразово зверталась увага на протиріччя, нелогічність, відсутність належної прозорості та спрощення, які мають місце у правових нормах українського законодавства, що регулюють сферу митних режимів.

Аналізуючи митні режими, регламентовані чинним митним законодавством України було доведено, що реімпорт, реекспорт, безмитна торгівля, знищення або руйнування, відмова на користь держави носять характер процедурних операцій та не відповідають головній меті застосування інституту митних режимів - задоволенню фінансових інтересів держави у митній сфері, удосконаленню національної промисловості, сприянню зовнішньоекономічним стосункам тощо [8].

Необхідно звернути увагу в першу чергу на явну нелогічність та неузгодженість в правовому регулюванні митних режимів в Україні. Поряд з цим, також потребують узагальнення ідентичні норми, які містяться в положеннях, передбачених для різних митних режимів (наприклад, умови та особливості митних режимів транзиту, митного складу, вільної митної зони, тимчасового ввезення товарів на митну територію України або вивезення за її межі, переробки на митній території України або за її межами) [8].

Крім того, в цілому у сфері митних відносин, потребують удосконалення і інші правові норми вітчизняного митного законодавства, у т.ч. з метою виконання пропозицій Європейського Союзу. Зокрема, щодо мінімізації заходів обмеження торговельних відносин; відміни правил, потреба у застосуванні яких зникла; швидкості при проведенні формальностей, особливо стосовно товарів, які швидко псуються (передбачених Протоколом про внесення змін до Марракеської угоди про заснування Світової організації торгівлі від 27.11.2014); методів визначення митної вартості товарів, які ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту, та порядку їх застосування; оскарження рішень, дій або бездіяльності органів доходів і зборів, їх

посадових осіб та інших працівників і відповідальності за них; системи управління ризиками; повної відмови від “паперового середовища” у сфері застосування митних режимів та переходу на електронне документування та ін.

Отже, шляхи підвищення ефективності правового регулювання митних режимів в Україні повинні, по-перше, ґрунтуватись на загальновизнаних міжнародних правилах, що регламентують зовнішньоекономічні відносини; по-друге, враховувати провідний зарубіжний досвід у цій сфері; по-третє, відповідати усталеній практиці національного законодавства; та нарешті, будуватись на принципах спрощення та прозорості самої регламентації як митних режимів, так і в цілому всієї митної сфери.

ВИСНОВОК

Підсумуючи можна сказати, що митні режими спрямовані на активізацію зовнішньоекономічної діяльності й економічне зростання держави.

Проте, незважаючи на те, що кожен із митних режимів регламентований міжнародними договорами, угодами, конвенціями, однак правила їх застосування встановлюються кожною державою самостійно, в напрямку відстоювання своїх економічних інтересів на міжнародній арені й інтересів суб'єктів ЗЕД у здійсненні господарської діяльності.

Митні режими, визначаючи мету і порядок переміщення товарів через митний кордон, дають можливість вибудувати зовнішньоекономічні відносини та визначати напрями розвитку зовнішньої торгівлі, активізують ЗЕД і розвиток суб'єктів господарювання з урахуванням їх потреб та інтересів через стимулювання прогресивних змін з боку держави та формування чесного взаємовигідного співробітництва між суб'єктами господарювання та державою, що сприяє стимулюванню зовнішньоторговельної діяльності України.

Складні правові механізми використання певних митних режимів і часті зміни митного законодавства вимагають удосконалення роботи митних органів з питань поміщення товарів під той чи інший митний режим в контексті налагодження співпраці між суб'єктами господарювання та державою для вибору суб'єктом ЗЕД оптимального для нього варіанта декларування товарів.

Отже, зважаючи на не систематизованість і нестабільність, які зберігаються у вітчизняному митному законодавстві, в тому числі і при використанні митних режимів, шляхи підвищення ефективності правового регулювання митних режимів в Україні повинні, по-перше, ґрунтуватись на загальновизнаних міжнародних правилах, що регламентують

зовнішньоекономічні відносини; по-друге, враховувати провідний зарубіжний досвід у цій сфері; по-третє, відповідати усталеній практиці національного законодавства; та нарешті, будуватись на принципах спрощення та прозорості самої регламентації як митних режимів, так і в цілому всієї митної сфери.

Список використаних джерел

1. Болибок Є.А. Правове регулювання митних режимів за митним кодексом України // Проблеми законності. – 2012. - / Вип. 73
2. Бакаева О.Ю. Таможенное право России : учеб. / О.Ю. Бакаева, Г.В. Матвиенко / отв. ред. Н.И. Химичева. – 2-е изд., перераб. И доп. – М. : Юристъ, 2007. – 504 с.
3. Войцещук А. Митна справа: У 3-х томах, Навч. посібник: Курс лекцій / А. Войцещук – К.: Знання, 2006. – 464 с.
4. Дем'янюк О., Кекіш І. Митні режими у стимулюванні зовнішньоекономічної діяльності України / О. Дем'янюк, І. Кекіш // Світ фінансів – 2016. – № 2(47). – С. 75–87
5. Кормич Б. А. Митні режими як інститут митного права / Б. А. Кормич // Митна справа – 2013. – № 6(90). – С. 86-92
6. Кулицький С. Питання трансформації української зовнішньої торгівлі на сучасному етапі / С. Кулицький // Україна: події, факти, коментарі. – 2015. – № 23. – С. 49–59.
7. Ляшенко В.И. Финансово-регуляторные режимы стимулирования экономического развития: введение в экономическую режимологию: моногр. / В.И. Ляшенко. – Донецк, 2012. – 370 с.
8. Мельник М. В. Інститут митних режимів у митному праві України: автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.07 / М. В. Мельник ; Міжрегіональна академія управління персоналом. – К., 2016
9. Мельник Т.М. Проблемні питання застосування різних митних режимів у зовнішньоекономічній діяльності України // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. - №10
10. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-17 (поточна редакція — Редакція від 26.07.2017) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

11. Митний режим як вид правового режиму: поняття, зміст та можливості використання [Електронний ресурс] / В. І. Царенко, Л. В. Луценко // Митна безпека. — 2013. — № 1. — С. 86-91 — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/jpdf/mb_2013_1_17.pdf.

12. Митний режим: основи правового регулювання [Електронний ресурс] / М. Г. Шульга // Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Сер. Економічна теорія та право. — 2013. — № 4. — С. 270-280— Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/jpdf/Vnyua_etp_2013_4_30.pdf.

13. Мостовий А. Функції митних режимів: порівняльна характеристика з митним правом Європейського Союзу // Вісник Львівського університету. – Сер.: “Юридична”. – 2008. – Вип. 47. – С. 90–95

14. Науменко В. П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні / В. П. Науменко, П. В. Пашко, В. А. Руссков. — К. : Знання, 2006. — 394 с. 11

15. Осадча Н.В. Митні режими як інститути стимулювання та обмеження зовнішньоекономічної діяльності / Н.В. Осадча, В.І. Ляшенко // Формування ринкової економіки. Спец. вип.: Проблеми сучасної економіки та інституціональна теорія: зб. наук.пр. – К. : КНЕУ, 2010. – С. 341–354.

16. Осадча Н.В. Державне регулювання інституційних змін у митній політиці : автореф. дис. ... док. екон. наук: спец. 08.00.03 “Економіка та управління національним господарством” / Н.В. Осадча. – Донецьк, 2014. – 32 с.

17. Співак І.В. Митний режим як різновид адміністративного правового режиму // Часопис Київського університету права. – 2013. - №3

18. Чуприна О. В. До питання нормативно-правового регулювання митних режимів переробки / Чуприна О. В. // Митна справа. 2015. – № 2. – С. 54–60.

19. Чуприна О. В. Класифікація митних режимів у юридичній науці та законодавстві / О. В. Чуприна // Право та інновації. – 2015. – № 2 (10). – С. 133–139.

20. Тютюнник О.О. Проблемні питання правового регулювання митних режимів в Україні // Митна справа. – 2012. - №5

21. Шахматьев А. Правовое регулирование таможенного режима временного ввоза (вывоза) товаров / А. Шахматьев // Хозяйство и право. – 1995. – № 9. – С. 110–122.

22. Шульга М.Г. Митні режими та їх особливості // Проблеми законності. – 2014. – / Вип. 70